

— det vil jo sandsynligviis Regjeringen selv udtale sig om —, men den Spænding, som den vil vække i Folket, og navnlig mellem de forskjellige Borgerclasser, vil jeg finde overordentlig beklægt. Det er ikke længe siden, at det østerrigiske Rigsraad har tilfidesat det med Paven affluttede Concordat, og det er ikke længe siden, at Englands største Statsmand har foreslaaet Ophævelsen af Statskirken i Irland, hvoraf Ophævelsen af Statskirken i England vil være en temmelig naturlig Consequens. Jeg haaber ikke, at Landstinget vil hendrage Europas Opmærksomhed paa sig ved at gaae i en ganske modsat Retning.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg skal tillade mig at udtale mig om min Stilling til det foreliggende Lovudkast. Jeg føler en Trang til det. Man vil upaatvivelig finde, at det ogsaa er ganske i sin Orden, saa at man endogsaa venter at høre, hvorledes jeg opfatter denne Sag og er stillet til den. Lovudkastet, som det oprindeligt foreslaa, har den Titel: „Forslag til Lov om Valg- og Hjælpe-menigheder“; saaledes som Lovudkastet, efter at have passeret det andet Thing, er kommet til dette, lyder det: „Forslag til Lov om Valgmenigheder“. Man har undertiden meent, at Titlen skulde være: „Lov om Fri-menigheder“. Det er mig forsaavidt temmelig ligegyldigt, hvorledes Navnene ere. Sagen derimod er mig saa meget mere vigtig. Jeg kan gaae ind paa, at den kaldes Lov om Valgmenigheder, thi jeg seer i dette Udtryk det, som ligger mig saa meget paa Sinde: Menigheden skal vælge; det er altsaa en Frihed, som er udtalt i Loven, Friheden skal være Principet i samme. Paa den anden Side kunde jeg ikke have havt Noget imod, om man havde ladet Tilfætningen „Hjælpe-menigheder“ blive staaende, thi denne Tilfætning angiver paa en bestemt Maade Lovens Stilling til Folketirken. Smidlertid, Tilfætningen er bortfalden. Jeg kan gaae ind paa Lovens Titel, saaledes som den foreligger, dog saaledes, at jeg maa fastholde den Tanke, der ligger udtalt i Ordet: Hjælpe-menigheder. Saa meget mere maa jeg fastholde denne Tanke, som den udtrykker det Forhold, hvori Loven skal staae til

Folketirken. Jeg er ingenlunde af den Mening, som man undertiden hører fremsat, at Folketirken skulde være en borgerlig Indretning, tværtimod, jeg erkjender, at den er et Led af den hellige almindelige Kirke, og jeg erkjender, at den som saadan har sin særegne Beaandelse. Jeg ønsker derfor dens Bestaaen, ønsker, at man paa enhver Maade skal frede om den, og ønsker navnlig, at man skal bringe Liv og Sandhed og Folkelighed ind i den, saa at den med Rette kan komme til at bære sit Navn. I denne Henseende mener jeg, at denne lille Lov skulde kunne være hjælpende. Men dernæst maa jeg ogsaa fastholde Tanken om Hjælpe-menighederne, fordi det Hjælpende forudsætter, at der er Noget, der maa hjælpes paa, forudsætter, at der er Noget, som maa afhjælpes, forudsætter, at der er Brøst og Mangler tilstede i Kirken, at den, med eet Ord, lider af en Trang, — og der er Trang tilstede i Kirken. Man synes til sine Tider ikke ret at have villet anerkjende det, men man har anerkjendt det mere og mere. Selv det arede Fleertal, som er imod dette lille Lovudkast, anerkjender i den Betænkning, det har afgivet, at der virkelig er Trang tilstede, og anerkjender det med klare og tydelige Ord, fremhæver det endogsaa paa en bestemt Maade, fremhæver, at der er Trang, naar man seer hen baade til Menighederne og til dem, der ere ansatte som Præster. Smidlertid vil man maastee alligevel kunne forlange af mig, at jeg skulde eftervise og paavise denne Trangs Tilstedeværelse. Det vilde være mig en let Sag, og uden at pege hen paa disse eller hine bestemte Sogne kunde jeg vel nok i Almindelighed sige, at der er mange Sogne, som kun ere Sogne, men ikke ere Menigheder, thi de savne det, som skulde være det Constituerende for Menigheden, det Menighedsliv, som skulde være tilstede i Sognet. Jeg kunde i saa Henseende paaberaabe mig, at i den korte Tid, jeg har beklædt den Stilling, jeg indtager, er der ikke gaaet en eneste Uge hen, hvor der ikke enten er indkommet Adresser til mig eller affendt Deputationer til mig, som i de meest levende og indtrængende Ord have begjæret, at der maatte blive sendt en Mand hen, som kunde vække dem af den Svov, som vedkommende Menig-